
Barłożno, st. 9, gm Skórcz, woj. pomorskie, AZP 22-44/-

Informator Archeologiczny : badania 34, 21-22

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Zakrzów, st. 4, gm. Gogolin,
woj. opolskie, AZP 93-39/76

patrz: neolit

ZAKRZÓW, st. 6,
gm. Gogolin,
woj. opolskie, 93-39/76

- ślad osadnictwa kultury świderskiej (schyłkowy paleolit)
- obozowisko z okresu mezolitu
- osada kultury pucharów lejowatych i kultury ceramiki sznurowej (neolit)
- osada kultury łużyckiej (halsztat)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres rzymski)
- ślady osadnictwa z okresu wczesnego i późnego średniowiecza oraz nowożytności

Ratownicze badania wykopaliskowe na trasie autostrady A4, przeprowadzone od czerwca do września przez mgr Lidię Kamyczek i mgr. Mirosława Masojcia (Instytut Archeologii i Etnologii PAN we Wrocławiu). Prace koordynował dr Jarosław Bronowicki. Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Przebadano powierzchnię 124 arów.

Odkryto około 160 obiektów o różnych funkcjach datowanych jw. Znaleziono kilkaset fragmentów ceramiki naczyniowej pradziejowej i średniowiecznej oraz ponad 1100 zabytków krzemiennych.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. XLIII, s. 77-94 i „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, Katowice 2002, s. 469-474.

Zakrzów, st. 41, gm. Gogolin,
woj. opolskie, AZP 93-38/44

patrz: wczesna epoka żelaza

Neolit

BABIA, st. 6, gm. Rzgów,
woj. wielkopolskie

- osada kultury pucharów lejowatych (neolit)
- osada z wczesnej epoki brązu
- osada kultury łużyckiej
- osada z okresu wczesnego średniowiecza
- osada z okresu nowożytności

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 24 lipca do 19 sierpnia pod kierownictwem P. Makarowicza (Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad.

BARŁOŻNO, st. 9, gm Skórcz,
woj. pomorskie, AZP 22-44/-

- osada kultury pucharów lejowatych (neolit)

BBadania prowadzone przez mgr. Olgierda Felczaka (autora sprawozdania), mgr. Mariana Kochanowskiego i mgr. Zdzisława Ratajczyka (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Toruniu. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko nr 115 wg numeracji w ramach autostrady A1, jest zarejestrowane pod numerem 9 w miejscowości Barłożno. Znajduje się na północny wschód od miejscowości Barłożno na 52 km odcinka przyszłej autostrady A1. Pod względem fizjograficznym mieści się w południowej części Pojezierza Starogardzkiego, w odległości około 7 km na wschód od Skórcza. Wymienione stanowisko odkry-

to w wyniku badań powierzchniowych poprzedzających badania wykopaliskowe w obszarze pasa autostrady.

Stanowisko nr 115 mieści się w obrębie moreny dennej falistej związanej ze stadią Świecia zlodowacenia Wisły. Ten fragment Pojezierza Starogardzkiego obniża się w formie charakterystycznych stopni w kierunku wschodnim i południowo-wschodnim do doliny Wisły. Wymienione stanowisko leży na drugim stopniu opadającego terenu. Jego obszar jest usytuowany na rozległym i płaskim wyniesieniu morenowym, które wyraźnie dominuje nad pozostałymi formami terenu w najbliższej okolicy. Ponadto w jego sąsiedztwie występują dwa tzw. oczka polodowcowe mogące być dostatecznym zabezpieczeniem zaopatrzenia w wodę pradziejowych mieszkańców omawianej osady. Stratygrafia stanowiska jest umiarkowanie zróżnicowana, a zasadniczy trzon utworów geologicznych stanowią glina zwałowa oraz miejscami piaski.

Szerokopłaszczyznowe prace wykopaliskowe prowadzone w obrębie pasa autostrady A1 pozwoliły na przebadanie obszaru o powierzchni 265 arów, co w znacznym stopniu umożliwiło rozpoznanie omawianego stanowiska. Odkryto 382 obiekty nieruchome i około 14 500 wytworów (artefaktów) będących w około 80% pozostałością po działalności ludności kultury pucharów lejkowatych. Wśród nich dominowała ceramika (około 12 700 fragmentów) oraz narzędzia i półwytwory krzemienne (około 1800 egzemplarzy).

Najbardziej wartościowym efektem prac archeologicznych było odkrycie dobrze zachowanych śladów stabilnej zabudowy mieszkalnej związanej z osadą neolityczną. Natrafiono na trzy drewniane domostwa o niewątpliwej konstrukcji słupowej, które były usytuowane – wg wstępnej oceny – w środku osiedla. Na szczególną uwagę zasługuje największe z nich, będące pozostałością po dużym prostokątnym domu słupowym. Zasadnicza jego część dochodziła do 18,50 m długości i 6,50 m szerokości. Główna konstrukcja w formie prostokąta składała się z okrągłych słupów usytuowanych w prawie równych odstępach – wzdłuż osi dłuższych boków. Pomiar wykonywane podczas badań wykazały – biorąc pod uwagę drobne przesunięcia spowodowane destrukcją śladów po słupach – zachowanie kątów prostych między ścianami. Średnica słupów wynosiła 20-30 cm. Wzdłuż środkowej osi domu znajdowało się 5 większych słupów o średnicy dochodzącej do 50 cm, które przypuszczalnie wspierały dwuspadowy dach.

Wejście mogło być usytuowane od wschodniej ściany szczytowej, o czym może świadczyć dodatkowe zadaszanie tworzące tzw. podcień. Jedną z niewiadomych jest kwestia materiału użytego do budowy ścian domu w ramach przestrzeni między słupami, ponieważ nie zachowały się pozostałości po nim. Brak typowej warstwy użytkowej o charakterze gospodarczym wskazuje raczej na mieszkalny charakter omawianego domostwa. We wnętrzu o powierzchni powyżej 100 m² mieściły się dwie jamy nawiązujące do wyżej wymienionej funkcji obiektu.

Wstępna analiza ceramiki pozwala datować osadę – wg periodyzacji dla regionu Kujaw – na fazę IIIA kultury pucharów lejkowatych. W materiale ceramicznym i krzemienym są widoczne lokalne specyficzne uwarunkowania oraz wyraźne nawiązania do grupy wschodniej tej kultury. Typowe formy to różnego rodzaju puchary lejkowate, naczynia zasobowe, flaszki z kryzą i amfory. Zdobnictwo w formie odciskanych lub, rzadziej, rytých rzędów pionowych, słupków oraz zygzaków było usytuowane w górnych partiach naczyń.

Reasumując wyniki, należy podkreślić wyjątkowe znaczenie tej osady ze względu na dobrze zachowaną strukturę zabudowy wewnętrznej, co jest ewenementem szczególnie w obszarze Pomorza Gdańskiego, a także Polski Północnej, w dziedzinie badań nad osadnictwem neolitycznym. Odkrycie to poszerzyło wiedzę dotyczącą budownictwa drewnianego w młodszej epoce kamienia.

Badania będą kontynuowane.